

7/ I. Staņecka
28.04.2025

4665N
Informatīvais ziņojums

par 2007. gada 11. februāra Eiropas Savienības tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem

2007. gada 11. februārī Briselē (Beļģijā) notiks Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) prezidējošās valsts Vācijas organizēta neformāla ES tirdzniecības ministru sanāksme.

Tajā paredzēta ES tirdzniecības ministru diskusija par Eiropas Kopienas (turpmāk tekstā – Kopiena) turpmāko stratēģiju Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk tekstā – PTO) Dohas attīstības raunda (turpmāk tekstā – DDA) sarunās. Paredzēta arī diskusija un viedokļu apmaiņa par sarunu mandātiem brīvās tirdzniecības līgumu slēgšanai ar mērķi panākt politisku atbalstu, lai vistuvākajā laikā nodrošinātu sarunu mandātu apstiprināšanu un pēc iespējas drīzāk uzsāktu sarunas ar trešajām valstīm par attiecīgo līgumu noslēgšanu.

1. Pasaules Tirdzniecības organizācijas Dohas attīstības raunds

2006. gada 24. jūlijā Ženēvā (Šveicē) notikušajā Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk – PTO) G-6¹ valstu ministru neformālajā sanāksmē klātesošie atzina, ka PTO dalībvalstu atšķirīgo pozīciju ietekmē, strupceļā ir nonākušas lauksaimniecības sarunas, kas negatīvi ietekmē citas galvenās DDA sarunu jomas, tai skaitā Latvijai nozīmīgās rūpniecības preču tirgus pieejamības, pakalpojumu tirgus pieejamības un tirdzniecības veicināšanas sarunas, un apdraud DDA raunda izdošanos kopumā.

Ministru sanāksmes dalībnieki arī konstatēja, ka tā brīža situācijā vienošanos, kas sekmētu ambiciozu un sabalansētu DDA raunda noslēgšanu, panākt ir praktiski neiespējami. Līdz ar to 2006. gada 24. jūlija PTO Tirdzniecības sarunu komitejas neformālajā sanāksmē PTO ģenerāldirektors P. Lamī paziņoja par DDA sarunu apturēšanu uz nenoteiktu laiku. Šis lēmums formāli tika apstiprināts 2006. gada 27.-28. jūlija PTO Vispārējā padomē.

Galvenais iemesls DDA apturēšanai bija ES un ASV nespēja rast kompromisu lauksaimniecības sarunās, īpaši attiecībā uz ASV valsts iekšējā atbalsta samazinājumu. To kā priekšnoteikumu DDA tālākai virzībai izvirzīja ES, Brazīlija, Indija un citas PTO dalībvalstis. Vienlaicīgi ASV un G-20² valstis prasīja lielāku ES un G-10³ valstu lauksaimniecības tirgu atvēršanu, samazinot lauksaimniecības produktiem piemēroto tarifu vidējo līmeni.

¹ ASV, Brazīlija, Eiropas Kopiena, Indija, Kanāda, Japāna

² G-20 - Argentīna, Bolīvija, Brazīlija, Čīle, Ķīna, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Ekvadora, Ēģipte, Salvadora, Gvatemala, Indija, Meksika, Nigērija, Pakistāna, Paragvaja, Peru, Filipīnas, D-Āfrika, Taizeme, Venecuēla

³ G-10: Norvēģija, Bulgārija, Islande, Japāna, Koreja, Lihtenšteina, Maurīcija, Šveice, Izraēla, Ķīnas Taipeja
EMZino_020207_TM; Informatīvais ziņojums par 2007. gada 11. februāra Eiropas Savienības tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem

ES vairākkārt ir paudusi gatavību uzlabot lauksaimniecības produktu tirgus pieejamības piedāvājumu, kas tiktu veikta Eiropas Komisijai (turpmāk tekstā – Komisija) piešķirtā sarunu mandāta ietvaros un atbilstoši Kopējās lauksaimniecības politikas reformai, par galvenajiem nosacījumiem izvirzot ASV piekāpšanos valsts iekšējā atbalstā lauksaimniecībai, G-20 valstu un citu jaunattīstības valstu piekāpšanos rūpniecības tirgus pieejamības un pakalpojumu tirgus pieejamības sarunās, G-10 valstu piekāpšanos lauksaimniecības tirgus pieejamības sarunās, kā arī tirdzniecības noteikumu sakārtošanā, t.sk. Latvijai nozīmīgajā jautājumā par tranzīta brīvību un ja tiktu sasniegts līdzsvars eksporta konkurences un ģeogrāfisko norāžu jautājums.

Formālās PTO DDA sarunas vairāku mēnešu garumā ir bijušas „iesaldētas” un visi līdzšinējie centieni panākt lūzumu DDA tālākai attīstībai ir bijuši neveiksmīgi. Tomēr, ņemot vērā situācijas nopietnību, 2006. gada rudenī, piedaloties dažādu grupu ministru līmeņa sanāksmēs, PTO ģenerāldirektors P. Lamī veica plašu neformālu konsultāciju darbu, visās DDA sarunu jomās tika atsāktas neformālas tehniska līmeņa sarunas, t.sk. pakalpojumu tirgus pieejamībā, rūpniecības un lauksaimniecības produktu tirgus pieejamībā, lauksaimniecības iekšējā atbalsta reformēšanā, kā arī tirdzniecības veicināšanā, kā arī aktivizējās PTO dalībvalstu dažāda līmeņa divpusējas un vairākpusējas tikšanās.

Pozitīvi vērtējama ir 2007. gada 8. janvāra Eiropas Komisijas prezidenta Ž. M. Barozzo vizīte Vašingtonā. Tiekoties ar ASV prezidentu Dž. Bušu, abas puses puda politisku ieinteresētību un apņēmību kopīgi strādāt, lai līdz 2007. gada aprīlim panāktu būtisku progresu DDA sarunās, kas ir izšķiroši ambiciozai raunda noslēgšanai.

Situācijā, kad ekspertu līmenī noris neformāls tehnisks darbs un arī politiskā līmenī PTO dalībvalstis kopumā pauž atbalstu DDA raunda ambiciozai noslēgšanai, ir būtiski panākt formālu PTO DDA sarunu atsākšanu. Līdz ar to liels uzsvars uz DDA turpmāko virzību tika likts 30 PTO dalībvalstu tirdzniecības ministru sanāksmē, kas 2007. gada 27. janvārī notika Davosas (Šveice) ikgadējā Pasaules ekonomikas foruma ietvaros.

Davosā notikušajā ministru sanāksmē dalībnieki izteica atbalstu formālā DDA sarunu procesa atsākšanai, uzsverot visaptverošas pieejas nepieciešamību, lai nodrošinātu ambiciozu un visās sarunu jomās sabalansētu DDA iznākumu. Tas nozīmē, ka paralēli lauksaimniecības un rūpniecības preču tirgus pieejamības sarunām būtiski ir koncentrēties un panākt progresu arī pakalpojumu tirgus pieejamības, tirdzniecības veicināšanas, tirdzniecības noteikumu, tirdzniecības attīstības u.c. DDA sarunu sadaļās.

Sanāksmes laikā ES tirdzniecības komisārs P. Mandelsons uzsvēra, ka, citām PTO dalībvalstīm uzņemoties līdzvērtīgi ambiciozas saistības (galvenokārt ASV valsts iekšējā atbalstā lauksaimniecībai) arī Kopiena ir gatava uzlabot savu 2005. gada 28. oktobra lauksaimniecības produktu tirgus pieejas piedāvājumu, EMZino_020207_TM; Informatīvais ziņojums par 2007. gada 11. februāra Eiropas Savienības tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem

vidējo tarifu līmeni lauksaimniecības produktiem samazinot vēl par apmēram 10% un sekmējot pietuvošanos G-20 valstu priekšlikumam.

Savukārt ASV tirdzniecības pārstāve S. Švāba šajā sanāksmē norādīja, ka ASV prezidents tuvākās nedēļas laikā ASV Kongresam iesniegs apstiprināšanai priekšlikumu pagarināt ASV tirdzniecības sarunu mandātu jeb t.s. *Trade Promotion Authority*⁴ (turpmāk tekstā – TPA), kas ir ļoti nozīmīgi turpmākai DDA raunda attīstībai. DDA mērķu īstenošana ir galvenais arguments kāpēc ir nepieciešama TPA pagarināšana. Attiecībā uz ambīciju līmeni pašreizējā situācijā ASV izteica gatavību veikt efektīvu vispārējā tirdzniecību kropļojošā atbalsta samazinājumu, ņemot par pamatu bāzes periodu 5-7 gadi. Tomēr jāreķinās, ka sabalansēta DDA iznākuma sasniegšanai ASV ir svarīgi panākt būtiskas vienošanās arī citās sarunu jomās, kas nodrošinātu tai tirdzniecības plūsmu palielināšanos galvenokārt lauksaimniecības un rūpniecības preču un pakalpojumu tirdzniecībā.

Šobrīd PTO dalībvalstīm ir neskaidrs kad un kā varētu tikt panākts lūzums DDA sarunās, kas radītu jaunu un spēcīgu impulsu turpmākai DDA attīstībai, tomēr tālāko notikumu modelis orientējoši ir paredzams: tuvāko 2-3 mēnešu laikā PTO dalībvalstīm visās galvenajās sarunu jomās jāpanāk vienošanās par detalizētiem nosacījumiem (t.s. modalitātēm), tad sekojoši 6-8 mēnešu laikā jāizstrādā un PTO Sekretariātam jāiesniedz DDA saistību grafiki, visbeidzot, pabeidzot tehnisko darbu, 2007. gada beigās vai vēlākais 2008. gada sākumā jāpanāk galējā vienošanās par DDA noslēgšanu.

Latvijas nostāja

Latvijai nozīmīga ir sabalansēta un ambicioza DDA raunda noslēgšana, kura rezultātā, PTO dalībvalstīm samazinot tarifu un ne-tarifu tirdzniecības barjeras, Latvijas komersanti iegūtu jaunas eksporta iespējas.

2007. gada 11. februāra ES neformālajā tirdzniecības ministru sanāksmē Latvijas nostāja par turpmāko Kopienas stratēģiju DDA sarunās tiks balstīta uz 2005. gada 6. decembrī Ministru kabinetā (turpmāk tekstā – MK) apstiprināto Latvijas nacionālo pozīciju uz Pasaules Tirdzniecības organizācijas 6. Ministru konferenci Honkongā, 13.-18.12.2005 (protokollēmums Nr. 72, 24§).

2. Brīvās tirdzniecības līgumu sarunu mandāti

ES dalībvalstis kā ārējās tirdzniecības politikas prioritāti saglabā daudzpusējās tirdzniecības liberalizēšanu, t.i. ambiciozu DDA sarunu noslēgšanu, tomēr, ņemot vērā, ka citas PTO dalībvalstis iesaistās savstarpējā brīvās tirdzniecības līgumu slēgšanā, Kopiena ir ieinteresēta DDA papildinošu

⁴ Mandāts, ko ASV Kongress piešķir valsts prezidentam pēc viņa lūguma, dodot pilnvaras tirdzniecības jautājumu risināšanai. Pašreizējais TPA ir piešķirts uz 6 gadiem un zaudēs spēku 2007. gada jūlijā EMZīno_020207_TM; Informatīvais ziņojums par 2007. gada 11. februāra Eiropas Savienības tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem

un PTO noteikumiem atbilstošu padziļinātu (brīvās) tirdzniecības līgumu slēgšanā ar ekonomiski nozīmīgākajiem tirdzniecības partneriem.

Nepieciešamība uzsākt sarunas par padziļinātu (brīvās) tirdzniecības līgumu noslēgšanu ar būtiskākajiem Kopienas tirdzniecības partneriem tika ietverta 2006. gada Komisijas ziņojumā par Eiropas ārējās konkurētspējas stratēģiju „Globālā Eiropa: konkurence pasaulē”, norādot, ka sarunas par brīvās tirdzniecības līgumu noslēgšanu 2007. gadā uzsākas ar Korejas Republiku, Indiju un Dienvidaustrumāzijas asociācijas valstīm⁵, sarunas par asociācijas līgumiem, kas ietver arī brīvās tirdzniecības līguma noslēgšanu, uzsākas ar Andu Kopieni un tās dalībvalstīm⁶ un Centrālamerikas valstīm⁷, savukārt sarunas par padziļināta sadarbības līguma noslēgšanu ar Ukrainu un Krievijas Federāciju uzsākas tūlīt pēc to iestāšanās PTO.

2006. gada 13.-14. novembra ES Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomē, pamatojoties uz augstāk minēto Komisijas ziņojumu par Eiropas ārējās konkurētspējas stratēģiju „Globālā Eiropa: konkurence pasaulē”, tika pieņemti ES Padomes secinājumi. Līdz ar to ES dalībvalstis oficiāli apņēmas uzsākt darbu pie mandātu piešķiršanas Komisijai, lai uzsāktu sarunas ar attiecīgajām trešajām valstīm par noteiktu līgumu noslēgšanu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, šobrīd ES Padomes 133. panta komitejas ietvaros, kā arī reģionālajās darba grupās, notiek ES dalībvalstu un Komisijas diskusijas par Komisijas izstrādātajiem sarunu mandātu priekšlikumiem, lai panāktu vienošanos un kompromisu par mandātos iekļaujamajiem jautājumiem un to formulējumu.

ES Padomes 133. panta komitejas ietvaros vienošanos par mandātiem sarunu uzsākšanai ar Indiju, Korejas Republiku, Dienvidaustrumāzijas valstīm, Centrālamerikas valstīm un Andu Kopieni un tās dalībvalstīm ir iecerēts panākt 2007. gada 23. februāra pilntiesīgo pārstāvju sanāksmē, pēc tam sekojoši kādā no ES Pastāvīgo pārstāvju sanāksmēm un visbeidzot pieņemt 2007. gada 5.-6. marta ES Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomē. Sarunas par attiecīgo līgumu noslēgšanu ar trešajām valstīm ir plānots uzsākt jau 2007. gada martā.

Latvijas nostāja

Ar 2006. gada 17. oktobrī MK apstiprināto nacionālo pozīciju „Komisijas ziņojums par Eiropas ārējās konkurētspējas stratēģiju” (protokollēmums Nr. 54, 42§) Latvija atbalsta Komisijas ziņojumā par Eiropas ārējās konkurētspējas stratēģiju „Globālā Eiropa: konkurence pasaulē” ietverto iniciatīvu īstenošanu, t.sk. jaunas paaudzes brīvās tirdzniecības līgumu noslēgšanu ar trešajām valstīm, kas sekmēs Kopienas, t.sk. arī Latvijas komersantu konkurētspēju starptautiskajā tirgū. Ir izstrādātas arī pozīcijas par

⁵ Bruneja, Filipīnas, Indonēzija, Kambodža, Laosa, Malaizija, Mjanma, Singapūra, Taizeme un Vjetnama

⁶ Bolīvija, Kolumbija, Ekvadora un Peru

⁷ Kostarika, Salvadora, Gvatemala, Honduras, Nikaragva, Panama

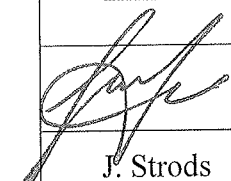
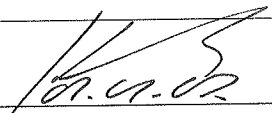
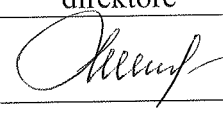
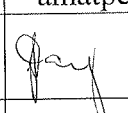
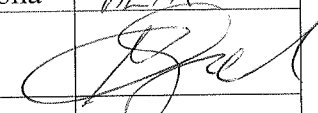
EMZino_020207_TM; Informatīvais ziņojums par 2007. gada 11. februāra Eiropas Savienības tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem

mandātiem brīvās tirdzniecības līgumu sarunu uzsākšanai, izsakot atbalstu Komisijas priekšlikumiem, kā arī uzsverot, ka, lai nodrošinātu brīvās tirdzniecības līgumu sarunu efektivitāti, pēc noteikta laika (2 gadiem) ir nepieciešama sasniegto rezultātu izvērtēšana un lēmuma pieņemšana par turpmāko sarunu procesu.

Ņemot vērā ekonomiskās pārmaiņas pasaulē, kad strauji pieaug jaunattīstības valstu ietekme un attīstības tempi, paralēli daudzpusējās tirdzniecības sistēmas stiprināšanai, t.sk. DDA sarunām, Latvija ir ieinteresēta pēc iespējas ātrākā Kopienas sarunu uzsākšanā ar trešajām valstīm, ņemot vērā to ekonomisko potenciālu un aizsardzības līmeni pret Kopienas eksporta interesēm, par brīvās tirdzniecības līgumu noslēgšanu, kā nozīmīgākās uzsverot sarunas par brīvās tirdzniecības telpas izveidošanu ar Krievijas Federāciju un Ukrainu. Pašreizējā situācijā tirdzniecības apjomi ar Krievijas Federāciju veido vairāk kā 30%, savukārt ar Ukrainu vairāk kā 5% no Latvijas ārējās tirdzniecības ar trešajām valstīm. Tuvākajā nākotnē, uzlabojoties savstarpējās tirdzniecības nosacījumiem, ir paredzams straujš tirdzniecības apjomu pieaugums.

Ekonomikas ministrs

J. Strods

Ekonomikas ministrs	Valsts sekretārs	Juridiskā departamenta direktore	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
				
J. Strods	K. Gerhards	Dž. Innusa	I. Vanaga	G. Ābele

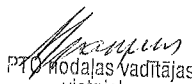
02.02.2007. 02.02.2007. 02.02.07.

02.02.2007. 12:05

1468

A. Apaņuks

7013009, Andrejs.Apanuks@em.gov.lv

PTD Modālas vadītājas
vietnieks
A. Apaņuks
02.02.07.